

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Üç Ayda Üç Yüz Milyon!

Haber:

Maliye Bakanlığı'na göre Kırgızistan'ın devlet borcu Şubat 2023 itibarıyla 5 milyar 598,9 milyon Dolara ulaştı. Bu miktarın 4,5 milyar Doları dış borç, 1,1 milyar Doları ise iç borçtur.

Devlet borcu sadece üç ayda yaklaşık 300 milyon dolar arttı. Çünkü Kasım 2022'de devletin borcu 5.3 milyar Dolardı. Devlet bu kredileri diğer ülkelerden, uluslararası kuruluşlardan ve bankalardan temin etmiştir. Ancak bunların en büyüğü Çin Exim Bankası, Asya Kalkınma Bankası, Uluslararası Para Fonu, Uluslararası Kalkınma Kurumu ve Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı'dır. Bu beş alacaklı, ülkenin dış borcunun yüzde 85,4'ünü temsil ediyor. En büyük kredi ise Çin Exim Bank'tan alınmıştır. Zira Kırgızistan ondan 1.81 milyar Dolar borç almıştır.

Yorum:

Böyle bir düzen elbette tehlikeli bir durum yaratır. Çünkü "her kuruşun hesabı vardır" dedikleri gibi bu borçların özellikle kapitalizm (neo-sömürgecilik) altında vahim sonuçlara yol açacağı açıktır. Daha önceki zamanlarda sömürgeciler, ülkeleri doğrudan işgal ediyorlardı. Ama yirminci yüzyılın ikinci yarısından itibaren sömürgeciliğin şekli değişti ve eski sömürgelerden birçoğu "bağımsız" devletler haline geldiler. Ancak bu sahte bir bağımsızlıktı ve bu ülkeler hala zenginliklerini yağmalayan ve dış politikalarını belirleyen sömürgecinin egemenliği altındadırlar. Sömürgeci de nüfuzunu korumak için birçok yöntem kullanmaktadır. İşte borçlar da bu yöntemlerden biridir. Dolayısıyla sömürgeci devlet borç üstüne borç vererek ülkenin borçtan kurtulmanın imkansız olduğu bir durumda kalmasını amaçlamaktadır. Ancak bu krediler ekonominin can damarı olan ve kalkınmanın önünü açan ağır sanayiye verilmemektedir. Örneğin bağımsızlıktan bu yana aldığımız kredilerin çoğu enerji sektörü, yol yapımı ve bütçe finansmanı için harcanmıştır. Dolayısıyla bu durum bir yandan ekonominin gelişmesine yardımcı olmazken diğer yandan ise borçlardaki faiz artarak çok büyük miktarlara ulaşmaktadır. Borçlanmadığı takdirde ise devletin felç olacağı bir durum ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle ülkemizin ileri gelenleri nereye gitseler borç istemekle veya kredi süresini uzatmakla meşgul olmaktadır. Aslında sömürgecilerin amacı tam da budur. Çünkü borç alan ülke farklı şartları yerine getirmeye hazır olacaktır.

Bu nedenle sömürgeci devlet, borçların geri ödemesi için birtakım koşullar dayatmaktadır. Bunun sonucunda ise borçlu hükümet, kendi ülkesinde sömürgeci devletin çıkarlarını uygulamaya başlamaktadır. Nitekim sömürgeci devletin şartları, dış politika, yasal veya ekonomik alanlar gibi çeşitli sektörleri kapsayabilmektedir. Bunlardan ana alan ise ekonomik alan olmaktadır. Diğer bir

ifadeyle sömürgeci güç, ürünlerini satmak amacıyla yatırımcılarının ülke içinde iş yapması için serbest ticarete ihtiyaç duymaktadır. Bunun sonucunda sömürgeci devletin yatırımcıları ülkenin gizli kaynaklarını ele geçirmekte ve bunları da kendi ülkelerine taşımaktadırlar.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi ülkemiz en çok Çin Exim Bank'a borçlanmıştır. Dolayısıyla insanlar, hatta en küçük çocuklar bile bu borçların tehlikesinin farkındadırlar. Ama yetkililer şartları açıklamadıklarından dolayı Çin'in krediler için hangi şartları dayattığı bilinmiyor. Zira şayet şartlar açıklanmış olsaydı, şok olup dehşete kapılacaktık. Nitekim mevcut Başbakan Akilbek Caparov'un şu sözleri bu koşulları göstermektedir: "Şayet borcumuzu ödemezsek, termik santral, "Kuzey-Güney" yolu ve "Datça-Pusu" projelerinin yönetimi onlara (Çin) geçecektir."

Çin'in ülkemize borç verme tarihine bakacak olursak, 2008 yılından itibaren Çin'den alınan borcun hızla artmaya başladığını görebiliriz. Örneğin Çin, ülkemize 2008'de 9,1 milyon Dolar, 2009'da 47 milyon Dolar ve 2010'da 151 milyon Dolar borç vermiştir. Nitekim Çin'den alınan borç miktarı, eski Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev döneminde büyük ölçüde artış göstermişti. Zira borcun hacmi şu ana kadar 1,81 milyar Dolara ulaşmıştır. Aynı zamanda Çin kredilerinin hızla artmaya başladığı andan itibaren Çinli maden şirketleri ülkemizde faaliyet göstermeye başlamıştır. Zira bilgi kaynaklarına göre maden ruhsatlarının yüzde 70'i Kırgız-Çin ortak şirketlerine aittir. Nitekim şu anda ülkemizde yüz on bir şirket faaliyet göstermekte olup bunların yirmi altısı büyük ve orta ölçekli işletmelerdir. Gördüğümüz gibi Çin, ülkemizin en büyük alacaklısı ve aynı zamanda da en büyük yatırımcısı konumundadır. Dolayısıyla bağımlılığın, yani ekonomik işgalin olduğu açıkça görülmektedir.

Şayet borçlar büyümeye devam ederse, sonuçları yıkıcı olacaktır. Böyle bir duruma fiilen zemin hazırlayan ve sömürgecilerin çıkarlarını koruyan, şu anda tüm dünyada işleyen kapitalizmin sömürgeci sistemidir. Dolayısıyla bu sistem, bir avuç zengininin dünya nüfusunu sömürmesine ve kaynaklarını talan etmesine zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle bu sistem devrilmedikçe zulüm asla durmayacaktır. Bu yüzden her şeyden önce bir hayat sistemi olarak İslam'a geri dönmeliyiz.

Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
Harun Abdulhak - Kırgızistan